

> Nawoord

Gaat u stemmen op 18 maart? Veel mensen vragen zich af of deze verkiezingen wel belangrijk zijn. Wist u dat uw stem dit keer dubbel telt? U stemt niet alleen voor uw provincie, u kiest daarmee ook een nieuwe Eerste Kamer. Deze verkiezingen gaan dus óók over de landelijke politiek.

De vraag die voorligt is: moet Nederland vooruit? Ja, zegt D66. Na jaren van crisis klimt Nederland langzaam uit het dal. De economie groeit licht en de werkloosheid neemt heel langzaam af. Maar we zijn er nog lang niet. 600.000 mensen zitten zonder baan. De belastingen in Nederland zijn in 20 jaar nog nooit zo hoog geweest. Dat moet anders.

Om echt vooruit te komen moeten we dus flink aan de slag. D66 brandt van ambitie. Wij maken werk van nieuwe groei en meer banen. Meer banen door een lagere loonbelasting. Dat maakt werken aantrekkelijker. Meer banen door minder lasten voor zzp'ers, zodat zij kunnen doorgroeien naar ondernemers met personeel. Meer banen door te investeren in goed onderwijs. Meer banen door te investeren in duurzame technologie en schone energie. Dat zijn de banen van de toekomst.

Provincies kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. Zij kunnen Nederland duurzaam versterken. Met gerichte investeringen in regionale economie en innovatie, infrastructuur, duurzame energie en natuur. Dit levert niet alleen banen op in bijvoorbeeld de bouw, de economie wordt er ook structureel beter van.

Moet Nederland vooruit? Voor D66'ers is dat eigenlijk niet eens een vraag. Werken aan vooruitgang zit in ons DNA. Wij zijn optimistisch maar weten ook dat we hard moeten werken om onze idealen te verwezenlijken. Wij willen met de beste ideeën en betrouwbare bestuurders Nederland vooruit brengen. We zijn in veel gemeenten de grootste

partij. Daar laten we ook zien dat D66 het verschil kan maken. Die bestuurskracht ambiëren wij ook in de provincies.

Gaat u stemmen op 18 maart? D66 vindt het belangrijk dat iedereen meepraat en meebeslist over plannen die ons en onze leefomgeving raken. Dat is een democratisch recht én, vinden wij, ook een democratische plicht. Uw stem voor D66 is in ieder geval de beste garantie voor politiek waarin de mens centraal staat. Politiek waarin we vooral vertrouwen op de eigen kracht van mensen.

Op 18 maart bundelen we uw kracht graag met die van ons. Met uw vertrouwen in onze idealen en oplossingen gaan wij aan de slag. Zodat we er samen voor zorgen dat uw provincie investeert in werkgelegenheid, investeert in uw leefomgeving, investeert in Nederland.

U maakt ook landelijk het verschil. Want zoals ik al zei, uw stem telt deze keer dubbel. U stemt voor de provincie en daarmee voor de Eerste Kamer. Een sterk D66 in de Eerste Kamer geeft ons landelijk de kans met onze ambities Nederland vooruit te brengen.

Vraagt u zich nu nog steeds af of deze verkiezingen wel belangrijk zijn? Maak het verschil. Hier in Gelderland. Én in de landelijke politiek.

Stem 18 maart D66!

Alexander Pechtold

> Onze waarden en richting-wijzers

Wij willen een wereld waarin mensen **vrij zijn in verbondenheid**. Dit vormt al sinds onze oprichting de drijfveer achter het politieke denken en handelen van D66. Onze agenda start met **zelfbeschikking**, de vrijheid waarbinnen mensen zich kunnen ontplooien. Die vrijheid kan alleen leiden tot rechtvaardige uitkomsten wanneer er sprake is van **gelijke kansen**. Uiteindelijk zouden talent, inzet en lukrake pech of geluk de enige factoren moeten zijn die het succes van het individu bepalen. En niet je afkomst, religie of de rijkdom, positie of opleiding van je ouders.

Voor ons zijn deze vrijheid en kansengelijkheid echter niet afdoende. Als iedereen zich heeft ontplooid is daarmee niet de kous af. Wij willen vanuit onze verbondenheid **sociale rechtvaardigheid**. Dus als iemand pech heeft gehad bij het verdelen van de talenten, of is gestruikeld in het leven, dan laten we die persoon niet achter. Daarbij kijken we niet alleen naar de mensen in onze directe omgeving of de medemens van vandaag. Onze verbondenheid reikt verder dan de landsgrenzen en betreft ook de generaties na ons. Daarom willen wij keuzes maken die **toekomstvast** zijn.

Bij bovenstaande streefwaarden hoort ook een eigen perspectief op de overheid en op macht. Wij denken niet dat de overheid de maatschappij kan ontwerpen of kan vormen naar een blauwdruk. Gelukkig niet.

Tegelijkertijd vinden wij ook niet dat de beste overheid per definitie een minimale overheid is die achterover leunt. In onze ogen hebben we soms een sterke overheid nodig om vrijheid, kansengelijkheid en sociale rechtvaardigheid mogelijk te maken. Maar een overheid die een

dergelijke verantwoordelijkheid op zich wil nemen, kan snel tot een instrument van onvrijheid worden. Daarom willen wij duidelijk **gecontroleerde macht**.

De vijf sociaalliberale richtingwijzers

Gedreven vanuit deze waarden maken D66-politici hun keuzes. In dit verkiezingsprogramma vindt u concrete oplossingen voor vraagstukken die nu spelen. Maar de dagelijkse praktijk van het werk in de Provinciale Staten is gevarieerder dan wij nu kunnen voorspellen. Daar zijn ongetwijfeld vraagstukken bij die in dit programma beperkt of zelfs geheel niet aan de orde komen. Daarom hebben wij onze uitgangspunten en ideeën vertaald in vijf 'richtingwijzers'.

Deze zal een gekozen D66-vertegenwoordiger hanteren bij het nader invullen van toekomstige politieke keuzes:

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Streef naar een harmonieuze en duurzame samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu beargumenteerd wordt.

Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af welke effecten dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschiedt. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.

> Colofon

Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van de programmacommissie van D66 Gelderland, bestaande uit:

Lillian Boonstra, Rita Braam, Walter van Ditmars, Frank Eetgerink, Hilde Engels, Robert Jan Jonker, Ashley Karsemeijer, Edwin Kemers, Marianne Luiting, Olaf Michielse, Laura Neijenhuis, Peter van Norden, Anne-Margreet van Putten

Met dank aan:

Harry van Alphen, Elly van Exel, Stan Hellegers, Arjen Kampen, Bas Kelderman, Henk Beerten, Lucia van Milaan, Pieter Minderhoud, Fleur van der Schalk, Michiel Scheffer, Wouter Saes, Kees Verspui en de verschillende afdelingen die amendementen hebben ingediend

Eindredactie

Helma de Boer, Trudy Schut

Vormgeving

Helma de Boer

Fotografie

Top 10 kandidaten - Jord Visser/JV – fotografie
Financiën – Dave Dugdale – WikiCommons
Overige foto's – Helma de Boer – Artheos

De inhoud van het verkiezingsprogramma van D66 Gelderland is vastgesteld door de leden tijdens de Algemene Regiovergadering (ARV) van D66 Gelderland op 13 december 2014.

© D66 Gelderland
Arnhem, januari 2015